

Inventering av pedagogiska karriärvägar på Sveriges högskolor och universitet

Åsa Ryegård

PEDAGOGISK UTVECKLING OCH INTERAKTIVT LÄRANDE (PIL)
GÖTEBORGS UNIVERSITET
PIL-RAPPORT 2013:04

GÖTEBORGS UNIVERSITET

GÖTEBORGS UNIVERSITET,
PEDAGOGISK UTVECKLING OCH INTERAKTIVT LÄRANDE (PIL).

PIL-RAPPORT 2013:04

Inventering av pedagogiska karriärvägar på Sveriges högskolor och universitet

Åsa Ryegård

<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/>

PIL-rapport: 2013:04

Utgivningsdatum: 2013-09-26

Titel: Inventering av pedagogiska karriärvägar på Sveriges högskolor och universitet

Författare: Åsa Ryegård

Utgivare: Göteborgs universitet, Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL), Västra hamngatan 25, Box 300, SE 405 30 Göteborg

<http://www.pil.gu.se/rapporter> + <http://hdl.handle.net/2077/34036>

Innehåll

Sammanfattning	6
Inledning	8
Bakgrund	8
Syfte	9
Metod	9
Metod- och källkritik	10
Definitioner	10
Pedagogisk karriärväg eller Pedagogisk akademi?	10
Pedagogisk portfölj	10
Resultat	11
Pedagogiska karriärvägar och antal steg	13
Titlar	14
Kriterier	14
Ekonomiska incitament	16
Finansiering av lönepåslag	16
Arbetsuppgiftsrelaterade incitament	16
Pedagogiska sakkunniga	17
Pedagogiska portföljer	17
Pedagogiska priser	17
Pedagogiska konferenser	18
Slutkommentar	19
Diskussion	20
Slutord	21
Referenser	22
Bilagor	
Länkar till lärosäten	
Pedagogiska karriärvägar	
Pedagogiska portföljer	
Pedagogiska priser	
Bedömningskriterier för pedagogisk skicklighet	

Sammanfattning

Pedagogiska karriärvägar är på frammarsch i Sverige. Det framkommer i den inventering som gjorts under våren 2013 och vars resultat beskrivs i den här rapporten. Lärosätena vid Sveriges högskolor och universitet har beskrivit hur de använder särskilda högskolepedagogiska karriärvägar, bedömningskriterier, ekonomiska och arbetsuppgiftsrelaterade incitament, pedagogiskt sakkunniga, pedagogiska portföljer, högskolepedagogiska priser och högskolepedagogiska konferenser.

Inom akademien är en slags normalisering på väg att växa fram av hur skickliga och pedagogiskt medvetna lärare premieras vid lärosätena. Vad gäller *pedagogiska karriärvägar* visar undersökningen att en tredjedel av Sveriges högskolor och universitet har infört någon form av pedagogiskt meriteringssystem. Dessutom verkar flera lärosäten vara på gång att göra det. De flesta högskolor och universitet har infört ett övergripande system vid lärosätet. Några få lärosäten har valt andra lösningar. De pedagogiska karriärvägar som framträder i studien innefattar tre etablerade kompetenssteg. Vår tolkning ger vid handen att skicklighetsnivåerna i hög grad harmonierar mellan lärosätena. Vanliga benämningar, som används för att synliggöra lärare med särskild pedagogisk skicklighet, är ”meriterad lärare” och ”excellent lärare”. Trots att många lärosäten valt att utveckla egna *bedömningskriterier* utgår lärosätena nästan uteslutande från samma källor och ansluter sig även till den internationella och flerdisciplinära rörelsen ”Scholarship of Teaching and Learning”. Alla lärosäten som infört en pedagogisk karriärväg har kopplat den till någon form av *ekonomiska och/eller arbetsuppgiftsrelaterade incitament*. Förutom lönepåslag visar inventeringen att det ofta tillkommit nya arbetsuppgifter eller uppdrag för den excellenta läraren, t.ex. som adjungerad i en lärarförslagsnämnd och expert i högskolepedagogiska frågor. Alla lärosäten som praktiserar bedömningar av särskilt pedagogiskt skickliga lärare anlitar *pedagogiskt sakkunniga* för bedömningen av de sökande lärarnas pedagogiska skicklighet. En tredjedel av lärosätena är självförsörjande genom att lärare som befordrats inom karriärstegen själva blivit bedömare. *Pedagogiska portföljer* krävs för att både kunna dokumentera och bedöma pedagogisk skicklighet och användningen är allmänt spridd över landets lärosäten. Ungefär 60 % av Sveriges alla universitet och högskolor har egna pedagogiska portföljinstruktioner. Närmare 70 % av alla lärosäten som besvarat enkäten delar dessutom ut någon form av *pedagogiska priser* till sin lärarkår. I undersökningen framkommer dock att lärosätena inte längre är så intresserade av att införa nya eller framtida pedagogiska priser. Däremot är intresset för pedagogiska karriärvägar desto större. Närmare hälften av alla lärosäten arrangerar återkommande *pedagogiska konferenser*. Det är vanligt att den här typen av högskolepedagogiskt inriktade konferenser återkommer med en periodicitet av varje eller vartannat år vid respektive lärosäte.

Nyckelord: högskolepedagogiska karriärvägar, bedömningskriterier, pedagogiskt sakkunniga, pedagogiska portföljer, högskolepedagogiska priser, högskolepedagogiska konferenser

Inledning

Att vara ett lärosäte av rang, kräver idag inte bara världsrenommerad forskning, utan även utbildningar av högsta klass. Fortfarande har många rankingsystem och utvärderingssystem fokus på forskning och forskningsresultat. Men samhället förändras snabbt och ett universitet måste kunna hantera dessa förändringar. ”Allt från prestationsbaserade utbildnings- och forskningsanslag, avgifter för utomeuropeiska studenter och system för universitetsranking, till en helt ny konkurrenssituation med nya utbildningsanordnare och digitala lösningar ” förändrar ständigt universitetets villkor som kunskapsgenerator. Detta konstateras i Göteborgs universitets Vision 2020, ett dokument som ska visa vägen för lärosätets utveckling fram till år 2020.

Bakgrund

För att ett lärosäte ska kunna ”producera” forskare av absolut toppklass krävs begåvade studenter, en framgångsrik forskningsmiljö men också skickliga och inspirerade lärare. Det finns ett behov av att uppmärksamma skickliga lärare som satsar på att både bedriva och utveckla utmärkt utbildning och undervisning. ”God undervisning får normalt sin belöning främst i form av uppskattning från studenterna vid ett undervisningstillfälle eller i en kurs. Detta kan naturligtvis ge en djup tillfredsställelse för den enskilde läraren, men leder sällan till samma prestige inom universitetsvärlden som blir följden av en belöning för forskningsinsatser” (Vision 2020). Även om man redan tidigare uppmärksammat lärares pedagogiska tankar och idéer, så har det inte nödvändigtvis lett till att kunskaperna spridits vidare inom lärosätet eller inom det högskolepedagogiska området. Universitetet har med anledning av detta identifierat viktiga strävansmål. Man vill att hög kvalitet ska känneteckna både forskning, utbildning och samverkan. Forskning ska stärka utbildning på grund- och avancerad nivå och universitetet ska erbjuda en inspirerande och dynamisk arbetsmiljö. Universitetet vill både kunna rekrytera och behålla kvalificerade medarbetare och erbjuda en kvalitetsdriven arbetsmiljö med aktivt ledar- och medarbetarskap. Ett sätt är att ta vara på universitetets samlade kompetens, erbjuda kontinuerlig kompetensutveckling och öka samverkan mellan såväl olika ämnesområden som mellan akademisk och administrativ personal. För att uppnå målen har olika strategier identifierats. Under avsnittet Utbildning som förnyar (Vision 2020) uttrycks att engagerande pedagogik är avgörande i mötet med framtidens studenter. Nyskapande pedagogiska idéer ska bidra till att vitalisera universitetets utbildningar och stärka akademins förmåga att attrahera och behålla studenterna. Göteborgs universitet ska med anledning av detta inför år 2020:

- skapa en pedagogisk akademi i syfte att ge pedagogisk utveckling och meritering en större tyngd
- ge lärare möjligheter att fördjupa sitt pedagogiska arbete på vetenskaplig och konstnärlig grund genom universitetsgemensamma seminarier om utbildning
- pröva möjligheten till en särskild pedagogisk karriärväg
- stimulera utvecklingen av goda pedagogiska miljöer

Genom en pedagogisk karriärväg vill Göteborgs universitet tillvarata möjligheten att utveckla en professionell lärarkår, där lärarna får sätta ord på det de gör och på så sätt möjliggöra spridning av idéerna i organisationen. Karriärvägen baserad på pedagogisk skicklighet ska fungera som ”motor” i den högskolepedagogiska utvecklingsprocessen. Universitetets mål stämmer även väl överens med de uppmaningar som Sveriges förenade studentkårer så sent som i våras riktade till Sveriges högskolor och universitet i rapporten Studentens lärande i centrum, Sveriges förenade studentkårer om pedagogik i högskolan (2013).

Syfte

Utbildningsnämnden vid Göteborgs universitet har gett enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL) i uppdrag att utarbeta ett förslag inom ramen för satsningen på pedagogisk akademi, bl.a. lärares karriärvägar och bedömning av pedagogisk excellens. Denna inventering syftar till att sammanställa aktuell information från lärosäten i Sverige som ett av flera underlag för lokala beslut vid Göteborgs universitet.

Metod

Sammanställningen i denna rapport bygger dels på utredarens egen kännedom om och erfarenheter av hur det ser ut på olika lärosäten, dels på den nationella enkätundersökning som genomfördes år 2013 mellan den 19 och 30 april. Enkäten sändes till registrator på respektive lärosäte för att kunna vidarebefordras till lämplig person, eller till redan kända personer på olika pedagogiska utvecklingsenheter.

Enkäten skickades initialt ut till samtliga 47 universitet och högskolor i Sverige som idag får utfärda svenska examina.¹ I den slutliga sammanställning redovisas dock endast svaren från landets 34 statliga universitet och högskolor samt de lärosäten med enskilda utbildningssamordnare som har tillstånd att utfärda examina inom grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning (tre stycken). Övriga lärosäten, de som har enskild huvudman och de med enbart examenstillstånd för psykoterapeututbildning, beskrivs inte i resultatredovisningen då svarsfrekvensen var för låg. Det betyder att 37 lärosäten teoretiskt sett kunnat ingå i enkätens sammanställning. In kom 35 svar av 36 möjliga (97 %). Kungliga Konsthögskolan har inte besvarat enkäten och Göteborgs universitet har inte deltagit i inventeringen då de själva beställt studien.

Enkätsvaren är i efterhand kompletterade och utvecklade via telefonsamtal, mailkonversationer och webbsökningar.

¹ Enligt HSVs gamla hemsida (<http://hsv.se/densvenskahogskolan/universitetochhogskolor/adresslistaibokstavsordning.4.539a949110f3d5914ec800062390.html>) uppdaterad 2013-01-31.

Metod- och källkritik

Enkäten var i första hand avsedd att inventera hur det ser ut på lärosätetsnivå. På grund av enkätens utformning och de faktiska förhållandena på olika lärosäten har även andra svar inkommit. Dessa svar har många gånger varit så intressanta i förhållande till undersökningens syfte att de ofta inlemmats i resultatsammanställning. Avsaknad av begreppsdefinitioner i enkäten, viss otydlighet huruvida frågorna gällt hela eller delar av lärosätet samt att respondenter i några fall inte haft förstahandsinformation, har ibland gjort materialet svårt att sammanställa.

Definitioner

Eftersom det i enkätundersökningen saknades tydliga definitioner beskrivs här kort vad som avses med de olika begreppen som återkommer i rapporten. Det är dessa definitioner som har varit utgångspunkten vid sammanställning av materialet.

Pedagogisk karriärväg eller Pedagogisk akademi?

Med *pedagogisk karriärväg* avses en speciellt utformad kompetensstige, där alla lärare oavsett läraranställning (adjunkt, lektor, professor) kan ansöka om att bli antagen till en, två eller tre i förväg definierade pedagogiska skicklighetsnivåer som benämns med speciella titlar. Den pedagogiska karriärvägen bygger på att läraren redan uppfyller de vetenskapliga kunskapskraven. Bedömningskriterierna är därför kvalitativt inriktade på den pedagogiska skickligheten. Särskilt pedagogiska sakkunniga utför bedömningen för att se om kriterierna är uppfyllda eller inte. Att gå vidare på den pedagogiska karriärstegen kan innebära ett lönepåslag och kan även medföra nya arbetsuppgifter och uppdrag beroende på skicklighetsnivå.

Med *pedagogisk akademi* avsågs i enkätundersökningen ett nätverk av högskolelärare som visat särskilt intresse för undervisning och pedagogisk utveckling. Man ansöker om att bli antagen till den pedagogiska akademien. Efter bedömning kan antagning ske, och då baserad på lärarens dokumenterat excellenta pedagogiska skicklighet. I och med medlemskapet får läraren en titel kopplad till (den enda) kompetensnivån samt ett lönepåslag. Till medlemskapet i den pedagogiska akademien är nya uppdrag kopplade, t ex att stödja lärare som vill ansluta till akademien.

I resultatet från den föreliggande inventeringen vid svenska lärosäten har det framkommit att begreppet ”pedagogisk akademi” tycks användas på flera sätt, vilket har försvårat tolkningen av enkätsvaren. I sammanställningen behandlas de pedagogiska akademierna som stämmer in på ovanstående definition som *en pedagogisk karriärväg med ett steg*.

Pedagogisk portfölj

Kärt barn har många namn. I denna sammanställning används samlingsbegreppet ”pedagogisk portfölj” för beteckningar såsom pedagogisk meritportfölj, pedagogisk portfolio och liknande benämningar.

Resultat

En tredjedel av Sveriges högskolor och universitet har idag infört någon form av pedagogiskt meriteringssystem och flera lärosäten är på gång att göra det.

Tabell 1: Inventering av pedagogiska karriärstegar på Sveriges högskolor och universitet

Lärosäte	Infört	Nivå/nivåer	Lönepåslag	Sakkunniga
Lunds tekniska högskola	2001, 2005	Excellent Teaching Practitioner (ETP)	2000 kr/mån + 50000 kr/år till institutionen	Interna lärare med ETP
Lunds universitet, Naturvetenskapliga fakulteten	2007	Excellent Teaching Practitioner (ETP)	1300 kr/mån	Interna lärare med ETP
Lunds universitet, Medicinska fakulteten	2008	-	1500 kr/mån	Två externa
Mälardalens högskola	2008	Behörig lärare Meriterad lärare Excellent lärare	(Ej beslutat) 1500 kr/mån	Minst en av två sakkunniga per portfölj ska vara extern
Lunds universitet, Samhälls-vetenskapliga fakulteten	2010	Meriterad lärare Excellent lärare	1000 kr/mån 2000 kr/mån	En extern samt interna lärare med ETP
Örebro universitet	2010	Särskilt meriterad lärare	2000 kr/mån (docentpåslag)	Särskilt meriterade lärare
Uppsala universitet ²	2011	Excellent lärare	2000 kr/mån	Extern och intern
Karolinska institutet	2011	Excellent lärare	3000 kr/mån (docentpåslag)	Docentnämnd
Högskolan i Skövde	2012	Basnivå Meriterad lärare Excellent lärare	Stipendium Stipendium 2000 kr/mån	Intern Intern Extern
Högskolan i Kristianstad	2012 - 2014	Meriterad lärare Excellent lärare	1500 kr/mån 1500 kr/mån	1 extern + 1 intern
Högskolan i Halmstad	2012	Meriterade lärare Excellent lärare	1000 kr/mån 2000 kr/mån (docentpåslag) (Ej beslutat)	Extern
Umeå universitet	2013	Meriterade lärare Excellent lärare	500 kr/mån 1500 kr/mån	Minst en av två sakkunniga per portfölj ska vara extern
Högskolan i Dalarna	2013	Meriterad lärare Excellent lärare	1200 kr/mån 1200 kr/mån	Extern

² Uppsala universitet har endast svarat lärosätesövergripande på enkäten. Varje fakultet har dock utvecklat egna bedömningskriterier och flera av dem finns med i sammanställningen i slutet av rapporten. Dock saknas kriterier från några fakulteter, då de inte har gått att hitta på offentliga webben.

De flesta lärosäten har ett övergripande system. På Uppsala universitet har man t.ex. i anställningsordningen infört ”excellent lärare” som baseras på lärarens särskilda pedagogiska skicklighet. Sedan är det upp till varje fakultet att formulera sina egna bedömningskriterier. På Lunds universitet däremot, finns ingen central styrning av karriärsystemen. Där finns i stället karriärsystem med både en och två nivåer representerade beroende på fakultet.

Flera lärosäten (bl. a. Umeå universitet, Högskolan Dalarna och Högskolan i Kristianstad) har utvecklat sina pedagogiska karriärsystem under det senaste året och kommer framöver att provköra sina bedömningssystem för vidareutveckling.

Tre lärosäten avviker lite när det gäller att ge lärarna möjlighet att göra pedagogisk karriär – Chalmers tekniska högskola, Luleå tekniska universitet och Malmö högskola.

Tabell 2: Inventering av övriga pedagogiska karriärmöjligheter på Sveriges högskolor och universitet

Lärosäte	Infört	Nivå/nivåer	Lönepåslag	Sakkunniga
Chalmers tekniska högskola	1994 - 1998	Universitetslektor - med tyngdpunkt på särskild pedagogisk skicklighet Biträdande professor – med tyngdpunkt på pedagogisk meritering	-	Minst en extern Tre externa
Luleå tekniska universitet	2012	Biträdande professor – särskild pedagogisk skicklighet	-	Extern
Malmö högskola	2013	Senior adjunkt	1000 kr/mån	?

På Luleå tekniska universitet kan den som har avlagt doktorsexamen och under minst fem år varit tillsvidareanställd som universitetslektor ansöka om att bli biträdande professor på särskild pedagogisk skicklighet.³ Den sökande ska ha ”synnerligen god och mycket väl dokumenterad pedagogisk skicklighet som väsentligt överstiger den nivå som krävs för en universitetslektor” samt högskolepedagogisk utbildning motsvarande 15 hp. ”Den sökande ska även ha publicerat pedagogiska arbeten externt, och aktivt deltagit i pedagogiskt utvecklingsarbete som uppmärksammats inom universitetet, exempelvis nya undervisningsmetoder och undervisningsmaterial, läromedel, nya examinationsmetoder, programutveckling, kursutveckling mm, samt aktivt deltagit i forskningsprojekt efter disputationen.” Karriärmöjligheten skiljer sig från övriga pedagogiska karriärvägar då befattningen inte är öppen för alla lärare, utan bara för lärare i en viss position. Detsamma gäller Malmö högskola, där man infört titeln Senior universitetsadjunkt, och Chalmers tekniska högskola, som erbjuder sina lärare att bli befördrade till lektorer eller biträdande professorer baserad på huvudsakligen pedagogisk skicklighet. Arbetsuppgifterna för dessa positioner är i princip desamma som för övriga adjunkter, lektorer eller biträdande professorer, men tyngdpunkten läggs normalt på utveckling av den pedagogiska verksamheten. För

³ http://www.ltu.se/cms_fs/1.5376!/file/Bilaga%2047-12%20Anst%C3%A4llningsordning%20121112.pdf

dessa tre lärosäten gäller att de erbjuder en typ av pedagogisk karriär som är begränsad till vissa läraranställningar. Dessa faller alltså egentligen utanför den definition som gavs inledningsvis. Inte desto mindre är de spännande exempel att få ta del av. Även titlarna som lärosätena valt avviker om man jämför dem med övriga lärosätens. I Malmö högskolas fall har till exempel en dialog förts specifikt med University of Leeds. Detta har lett till en helt annan lösning jämfört med övriga lärosäten redovisade i denna rapport.

Utöver de ovan presenterade pedagogiska karriärvägarna finns det ytterligare lärosäten som lyfter fram och premierar högskolelärares pedagogiska skicklighet. På Linköpings universitet betonar man vid alla typer av läraranställningar vissa pedagogiska meriter såsom pedagogisk verksamhet i ett visst antal timmar beroende på befattning, visad pedagogisk skicklighet genom varierade insatser i utbildning såsom planering, genomförande (undervisning och examination) och utvärdering samt högskolepedagogisk utbildning motsvarande 12-16 högskolepoäng.⁴ På Handelshögskolan i Stockholm har man utvecklat en tenure-prövning där man utvärderar lärarens skicklighet inom ”research”, ”teaching” och ”citizenship”. Där krävs att läraren har uppnått "basic"-nivå i alla tre kategorierna och "excellent" nivå inom minst ett område. Detta innebär att området ”teaching” kan vara det område där läraren bedöms vara excellent. Dessa sätt att premiera skickliga lärare överensstämmer emellertid inte med de särskilda pedagogiska karriärvägar som varit utgångspunkt för beskrivningar i denna studie (jfr definitionen i början av rapporten).

Pedagogiska karriärvägar och antal steg

Det finns idag tre etablerade kompetenssteg bland de pedagogiska karriärvägarna. Mellan lärosätena tycks skicklighetsnivåerna dessutom harmoniera. (Att Lunds universitet förekommer på två ställen i tabellen beror på att det har både ett och två steg på karriärstegen beroende på fakultet.)

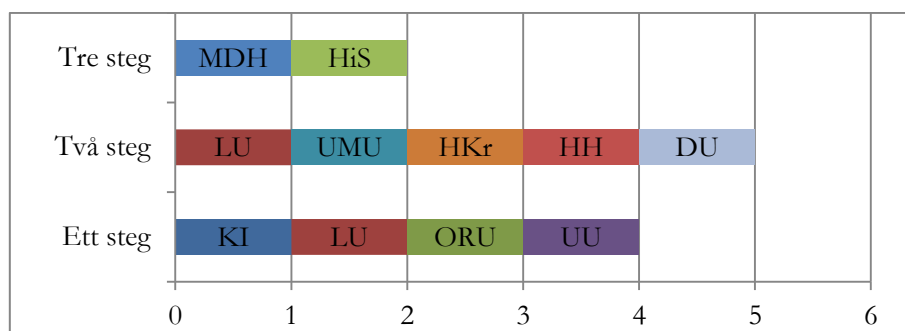

Diagram 1: Antalet pedagogiska karriärsteg på olika lärosäten

⁴ http://www.liu.se/om-liu/organisation/us/Protokoll_beslut_2012/2012-12-07/1.428470/8Anstllningsordning.pdf

Umeå universitet liksom Högskolan i Halmstad har valt att utöver sina två pedagogiska meriteringssteg (meriterad och excellent) definiera en tredje inledande behörighetsnivå. Den inledande behörighetsnivån ligger emellertid utanför den pedagogiska karriärstegen. Nivån visar att läraren uppfyllt vissa pedagogiska krav för att kunna anställas som lärare. Genom att definiera en inledande behörighetsnivå liknar dessa två karriärssystem de som finns på Mälardalens högskola och Högskolan i Skövde. Skillnaden är dock att Mälardalens högskola och Högskolan i Skövde inkluderar den inledande behörighetsnivån i den pedagogiska karriärstegen. Man kan även beskriva flertalet av de pedagogiska karriärstegen med följande nivåer:

1. Grund/behörighetsnivå på den pedagogiska skicklighet som krävs vid anställning
2. En meriteringsnivå (excellent) utöver grundnivån som krävs vid anställning
3. Två meriteringsnivåer (meriterad och excellent) utöver grundnivån som krävs vid anställning

Titlar

I den nationella inventeringen framkommer det en slags harmonisering av benämningarna på de olika skicklighetsnivåerna. Det är tydligt att Lunds tekniska högskola och Mälardalens högskola, som var tidigt ute med sina karriärssystem, inspirerat övriga lärosäten.

Grundnivå:	Behörig lärare (1 st), Basnivå (1st)
Mellannivå:	Meriterad lärare (7 st)
Högsta nivå:	Excellent lärare (9 st), Excellent Teaching Practitioner (2 st), Särskilt meriterad lärare (1 st)

Det enda lärosäte som avviker något från praxis är Örebro universitet, som valt att benämna sin högsta nivå ”Särskilt meriterad lärare”. I jämförelse med övriga lärosäten kan denna titel tyckas lite olyckligt vald, då den skulle kunna misstolkas som att läraren är pedagogiskt skicklig på mellannivån. En av anledningarna till benämningen är troligen att Örebro universitet var så pass tidigt ute (2010) med lärosätets pedagogiska karriärväg att någon praxis ännu inte hade hunnit etableras.

Kriterier

I den nationella inventeringen framkommer det en harmonisering av de olika pedagogiska skicklighetsnivåerna. Trots att många lärosäten valt att utveckla egna kriterier, så utgår de nästan uteslutande från samma källor. I grunden för definitionen av pedagogisk skicklighet ligger bland annat forskning kring pedagogiskt skickliga lärare och Scholarship of Teaching and Learning. De flesta lärosätena hänvisar till i princip samma källor, såsom Boyer (1990), Trigwell (2001) och Kreber (2002). I enkäten anges även att Genombrottet vid Lunds tekniska högskola och pilotprojektet Pedagogisk karriärstege (Ryegård 2008) på Mälardalens högskola har varit inspirationskällor. Dessa projekt är möjligen en anledning till att både kriterier och titlar överensstämmer mellan många lärosäten.

Vissa övergripande kriterieområden återkommer oavsett vilket lärosäte eller fakultet det handlar om. Den pedagogiskt skickliga läraren förväntas utöver mycket goda ämneskunskaper:

- ha omfattande undervisningserfarenhet
- uppvisa pedagogisk utveckling över tid
- ha ämnesdidaktisk och högskolepedagogisk kunskap
- ha fokus på studenternas lärande
- ha ett forskande förhållningssätt till sin undervisning (Scholarship of Teaching and Learning)
- samverka internt med studenter och kollegor och administration
- samverka externt med andra lärosäten, andra ämnesområden och det omgivande samhället

De flesta lärosäten eller fakulteter efterfrågar både pedagogiska och ämnesdidaktiska kunskaper, fokus på studenternas lärande samt att läraren har ett forskande förhållningssätt till sin undervisning. Förvånansvärt få lärosäten kopplar explicit samman dessa egenskaper med högskolepedagogisk utbildning i sina kriterier. Följande lärosäten har dock uttryckliga krav på högskolepedagogisk utbildning i sina pedagogiska karriärstegar:

Tabell 3: Krav på högskolepedagogisk utbildning för visad pedagogisk skicklighet

Lärosäte eller fakultet	Krav på högskolepedagogisk utbildning
Lunds universitet, Medicinska fakulteten	5 veckor
Karolinska institutet	10 veckor
Mälardalens högskola	10 veckor
Högskolan i Skövde	15 högskolepoäng
Malmö högskola ⁵	30 högskolepoäng
Luleå tekniska universitet ⁶	15 högskolepoäng

Många nyare karriärvägar är ”work in progress”. Det finns fortfarande utrymme för utveckling av kriterier och deras användbarhet vid bedömningar. Antalet bedömningskriterier för pedagogisk skicklighet varierar mycket om man jämför kriterierna från olika lärosäten eller fakulteter. Det förekommer även en viss otydlighet i vad som är rena kriterier, vad som är indikatorer och exakt vilken nivå på skickligheten som egentligen krävs inom ett visst bedömningsområde. Flera strikta och omfattande kriterier kan i praktiken vara omöjligt för en lärare att uppfylla. Med större praktiska erfarenheter är det därför troligt att vi i framtiden kommer att se en fortsatt utveckling inom kriterieområdet.

⁵ Senior adjunkt

⁶ Biträdande professor – särskild pedagogisk skicklighet

Ekonomiska incitament

Alla lärosäten som infört en pedagogisk karriärväg i enlighet med vår definition har kopplat den till en löneutveckling. Intressant att notera är att alla lärosäten har valt att införa fasta lönepåslag, vilket påminner om de docentlönepåslag som ofta förekommer.

Meriterade lärare får ett separat lönepåslag på 500 – 1500 kronor/månad, där medianpåslaget är 1100 kronor/månad.

Excellenta lärare får ett separat lönepåslag på 1200 – 3000 kronor/månad, där medianpåslaget är 2000 kronor/månad. På de fyra lärosäten där det finns två nivåer (meriterad och excellent) ligger *det sammanlagda lönepåslaget* på den excellenta nivån något högre, nämligen 2400 – 3000 kronor/månad medan medianpåslaget är 2700 kronor/månad.

Finansiering av lönepåslag

Lönepåslaget, som de flesta lärosäten har kopplat ihop med den pedagogiska karriärvägen, finansieras på olika sätt. Flera lärosäten finansierar lönepåslaget direkt via grundutbildningsanslaget, andra via fakultetsbudget eller institutionsbudget.

Exempel: På Lunds tekniska högskola finansieras de excellenta ETP-lärarna med grundutbildningsanslaget. De ökade omkostnaderna för ETP-lärarna bekostas genom en minskad prestationstilldelning till institutionerna. Implicit förväntas institutionerna alltså ha ett visst antal ETP-lärare i relation till sin undervisningsvolym. Den ekonomiska modellen visar också att om en institution medvetet satsar på att utveckla sina lärares pedagogiska skicklighet blir den ekonomiskt belönad. Den Pedagogiska Akademin kostar ca 0,5 % av grundutbildningsmedelstilldelningen. Då erhåller varje ETP-lärare 2000 kr/månad och institutionen ersätts med 50000 kr/år för varje anställd ETP-lärare.

Arbetsuppgiftsrelaterade incitament

Förutom ett lönepåslag tillkommer ofta nya arbetsuppgifter eller uppdrag efter att läraren blivit bedömd som meriterad eller excellent. En excellent lärare kan bli anlitad som expert i högskolepedagogiska frågor, t ex som adjungerad i en lärarförslagsnämnd eller utsedd att själv sitta med i det pedagogiska råd som utser nya excellenta lärare (t ex på Umeå universitet och Högskolan i Skövde). Kompetensgraden kan även leda till att den excellenta läraren får andra pedagogiska utvecklingsuppgifter inom akademien. På Karolinska institutet förväntas till exempel docenter med titeln Excellent lärare att bidra till vetenskaplig verksamhet och undervisning.⁷ Andra uppgifter som omnämns är större kurs- och ämnesansvar, utökad forskning/egen kompetensutveckling i tjänsten, mentorskap eller uppgiften att driva pedagogiska frågor på institutionsnivå (Högskolan i Kristianstad).

7

http://ki.se/content/1/c6/09/28/77/Regler_for_docentur_vid_Karolinska%20Institutet.pdf

Pedagogiska sakkunniga

Alla lärosäten har speciellt pedagogiskt sakkunniga för bedömning av de sökande lärarnas pedagogiska skicklighet. En tredjedel av lärosätena är självförsörjande genom att lärare som "befordrats" inom karriärstegen själva blir bedömare. Så sker till exempel på flera av fakulteterna på Lunds universitet med hjälp av ETP-lärare (Excellent Teaching Practitioner). Den andra tredjedelen av lärosätena - Högskolan Dalarna, Högskolan Halmstad och Örebro universitet - har valt att bara ha externa bedömare. Externa sakkunniga förhindrar ofta jäv och kan åtminstone initialt ge bedömningarna en större tyngd i organisationen. Den sista tredjedelen av lärosätena som har infört en pedagogisk karriärväg har valt att ha både interna och externa bedömare. På så sätt är lärosätet delvis självförsörjande och blir inte lika beroende av att rekrytera externa bedömare.

Pedagogiska portföljer

Idag är användningen av pedagogiska portföljer allmänt spridd över hela Sverige. Ungefär 60 % av Sveriges alla universitet och högskolor har *egna* pedagogiska portföljinstruktioner. Antagligen finns det någon form av instruktioner för hur man sammanställer sina meriter inför befordran eller jobbansökan på de flesta lärosäten, men kanske inte specifika instruktioner för just pedagogiska meriter. *Alla* lärosäten med pedagogiska karriärvägar har instruktioner för hur en pedagogisk portfölj ska sammanställas. Anledningen antas vara att dessa instruktioner, som är anpassade till bedömningskriterierna, både förenklar administration och pedagogisk sakkunnigbedömning. Instruktionerna för hur en pedagogisk portfölj ska sammanställas kan vara allt från lärosätes-, fakultets- till institutionsförankrade.

Flera lärosäten anger att deras pedagogiska portföljinstruktioner är under bearbetning, bland annat Dalarnas högskola, Mälardalens högskola och Malmö högskola. Utvecklingen av portföljinstruktionerna tycks i dessa fall vara en konsekvens av nya eller omarbetade pedagogiska karriärvägar. Andra lärosäten har av olika skäl valt att inte göra instruktionerna publika, såsom Stockholms handelshögskola och Luleå tekniska universitet. Den direkta anledningen framgår inte av enkätsvaren.

Pedagogiska priser

Pedagogiska priser har ur ett pedagogiskt utvecklingsperspektiv tidigare visat sig vara tämligen verkningslösa. Hanteringen, bedömningen och utnämningen är inte lika enhetlig för pedagogiska priser som för de pedagogiska karriärvägarna. Detta kan vara en av anledningarna till att de pedagogiska karriärvägarna vunnit mark de senaste åren. Flera lärosäten har valt att behålla de pedagogiska priserna och vissa har, i likhet med pedagogiska karriärvägar, infört tydligare bedömningskriterier och användning av externa sakkunniga. Ur ett nationellt perspektiv kännetecknas fortfarande de pedagogiska priserna av en betydande variation vad gäller syfte, mål och process.

Ungefär 70 % av alla lärosäten som besvarat enkäten delar idag ut någon form av pedagogiska priser till sin lärarkår. Oftast är det lärosätet själv som delar ut det (på 70 % av alla lärosäten med priser). Men det är också vanligt att studenterna (på 50 % av de lärosäten som delar ut pris) delar ut pedagogiska priser.

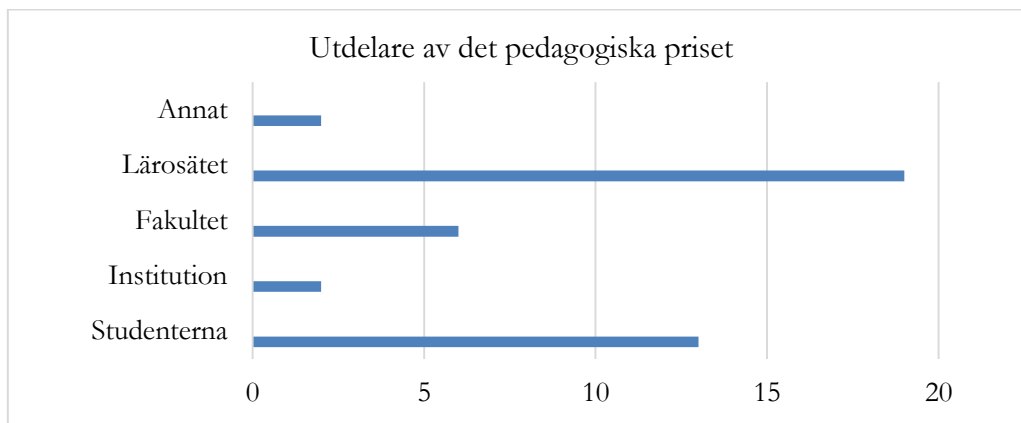

Diagram 2: Utdelare av det pedagogiska priset

Skicklighetsbedömningen kan ske både med och utan särskilda bedömningskriterier och bedömningen görs av allt från studenterna själva eller studentkåren till kollegorna, rektor, kommittéer med representanter från fakultetsnämnd och personalchef. Endast ett lärosäte (Högskolan Halmstad) anger att de anlitar externa sakkunniga för att bedöma den pedagogiska skickligheten som beslutsunderlag inför utnämningen.

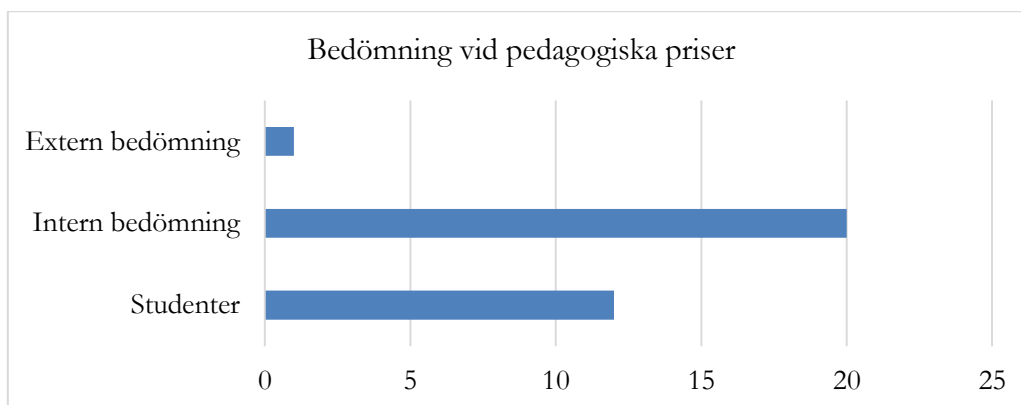

Diagram 3: Bedömning vid pedagogiska priser

Priset i sig består i allmänhet av någon form av utmärkelse eller diplom, samt en summa pengar inom intervallet 20000 - 175000 kronor, som ofta är öronmärkt för resor, konferenser eller pedagogiska utvecklingsprojekt.

Pedagogiska konferenser

Närmare hälften av alla lärosäten arrangerar återkommande pedagogiska konferenser. Vanligast enligt undersökningen är att konferenserna återkommer med en periodicitet av varje eller vartannat år. Ungefär 10 % av lärosätena har två eller flera olika pedagogiska konferenser per år. Många konferenser är lärosätesövergripande, men det är också vanligt att fakulteter eller enskilda ämnesområden är konferensarrangörer. Det finns även exem-

pel på pedagogiska utvecklingsenheter som arrangerar högskolepedagogiska konferenser. CUL på Linköpings universitet är ett sådant och PIL på Mälardalens högskola är ett annat. Flera lärosäten samarbetar och arrangerar gemensamma konferenser, t ex Blekinge tekniska högskola och Högskolan Kristianstad eller Högskolan Väst och Högskolan i Borås, vilka alternerar som konferensvärdar.

Bara ett lärosäte, Mälardalens högskola, har angivit att de planerar att ha en direkt koppling mellan sin pedagogiska karriärväg och lärosätets egen pedagogiska konferens. Vid tiden för sammanställning av enkätsvaren fanns det emellertid ännu inte något beslut om detta. Vissa lärosäten eller fakulteter har tydliga indirekta kopplingar, som t ex Lunds tekniska högskola. Konferenserna skapar kreativa arenor där lärare får möjlighet att inspirera andra, samtidigt som de själva kan bli inspirerade. Pedagogiska konferenser måste kanske inte vara direktkopplade till en pedagogisk karriärväg, men de borde på ett tydligare sätt marknadsföras som ett ställe där man kan presentera och diskutera sina olika erfarenheter som högskolelärare.

Slutkommentar

Pedagogiska karriärvägar är på frammarsch i Sverige. Vi börjar närma oss någon form av normalisering kring hur duktiga lärare kan premieras inom akademien. Redan idag har en tredjedel av lärosätena infört karriärsystem för pedagogiskt skickliga lärare. Inga lärosäten anger att det avser införa nya eller framtida pedagogiska priser. Däremot är det flera lärosäten som uppger att diskussioner pågår om att införa någon form av pedagogisk karriärväg och lärosätesspecifik pedagogisk portfölj.

Högskolan i Gävle har påbörjat ett arbete med att ta fram ett pedagogiskt program. Hösten 2013 kommer arbetet med det pedagogiska programmet, inklusive pedagogisk meritering, att slutföras. En översyn av anställningsordningen har redan gjorts och är ute på remiss.

På *Karlstad universitet* inrättades den 1 januari 2013 en kompetensutvecklingsenhet. I enhetens uppdrag ingår att utveckla ett system för pedagogisk meritering och på sikt en Pedagogisk akademi (vilket är ett uttalat önskemål från dekanerna).

Blekinge tekniska högskola har fortfarande inte tagit några officiella beslut, men instruktioner för hur en sammanställning av en meritportfölj ska göras är på gång. Likaså diskuteras pedagogisk karriärstege intensivt.

Också på *Kungliga tekniska högskolan* är ett pedagogiskt program, ett system för pedagogiska portföljer och en pedagogisk karriärväg under utveckling. Där diskuterar man även att ha en återkommande lärosätekonferens med pedagogisk inriktning.

Det finns lärosäten och fakulteter som fortfarande håller på att utveckla och utvärdera olika typer av pedagogiska karriärvägar och bedömningskriterier. Några har valt att inte offentliggöra sitt arbete. Förhoppningsvis kommer inte de pedagogiska karriärvägarna att döljas på interna personalsidor i framtiden, vilket ibland har varit fallet vid tidpunkten för denna inventering. Kvaliteten på karriärstegar, bedömningskriterier och antagningsprocesser av excellenta lärare bör kunna jämföras, diskuteras öppet och vidareutvecklas.

Diskussion

Syftet med denna inventering är att ge inspiration och underlag till att diskutera pedagogiska karriärvägar för lärare i högre utbildning.

Idag tycks det för universitet och högskolor inte längre vara en fråga *om* man ska ha en pedagogisk karriärväg som premierar pedagogiskt skickliga lärare. I stället diskuteras hur många steg karriärvägen ska ha, hur kriterierna ska utformas och hur mycket skickligheten ska premieras.

Det börjar utkristalliseras två olika meriteringssystem i Sverige. Det ena systemet bygger på ett enda meriteringssteg för särskilt skickliga och excellenta lärare. Det andra systemet bygger på att läraren över tid förväntas utveckla sin pedagogiska skicklighet och där progressionen belönas i en karriärstege med två eller tre steg.

Göteborgs universitet har i Vision 2020 beslutat att pröva möjligheten till en pedagogisk karriärväg. På basis av resultat från inventeringen vid Sveriges högskolor och universitet föreslås att

- två skicklighetsnivåer är att föredra om universitetet beslutar införa en universitetsgemensam pedagogisk karriärväg
- nivåerna benämns meriterad lärare respektive excellent lärare, d.v.s. i enlighet med den nationella praxis som etablerats
- använda redan utvecklade bedömningskriterier och bedömningsinstruktioner från t ex Lunds tekniska högskola eller Mälardalens högskola då dessa är väl utprovade och dokumenterade

Alla lärosäten i undersökningen har valt att premiera sina pedagogiskt skickliga lärare med ett fast lönepåslag. Det verkar därför rimligt att pedagogisk skicklighet även belönas vid Göteborgs universitet genom att

- varje nivå innebär ett lönepåslag på mellan 1000-2000 kr/steg
- lönepåslaget finansieras genom grundutbildningsanslaget
- excellenta lärare erbjuds tid för pedagogiskt utvecklingsarbete vilket finansieras genom särskilda stimulansmedel

Att införa en pedagogisk karriärstege på universitetet ställer även krav på att

- ta fram tydliga instruktioner för hur de pedagogiska meriterna ska dokumenteras i en pedagogisk portfölj
- den pedagogiska portföljen harmonierar med bedömningskriterierna och på så sätt underlättar för både den dokumenterande läraren och för de sakkunnigas bedömningsarbete
- utveckla instruktioner till de som förväntas göra den pedagogiska sakkunnigbedömningen
- initialt endast anlita externa bedömare, för att i framtiden använda såväl interna (excellenta lärare) som externa bedömare

Slutord

I egenskap av pedagogisk utvecklare med lång erfarenhet från utveckling av olika pedagogiska meriteringssystem, fick jag i uppdrag av Bengt Petersson, chef för enheten Pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL) på Göteborgs universitet, att inventera hur pedagogiska karriärvägar har etablerats vid svenska högskolor och universitet sedan Lunds tekniska högskola, som första lärosäte, införde en pedagogisk akademi år 2001. Inventeringsarbetet har inneburit att jag kommit i kontakt med kollegor på många lärosäten och därmed fått en både översiktlig och fördjupad inblick i den pågående utvecklingen.

Avslutningsvis vill jag tacka alla som med stort tålamod fyllt i enkäten som användes vid inventeringen. På grund av min ovana att använda webbenkätverktyget Webropol blev enkäten onödigt krånglig att fylla i. Dessutom definierades inte de begrepp som användes i enkätfrågorna, vilket i sin tur kom att innebära en del extra efterarbete för mig. Ambitionen med inventeringen har inte varit att åstadkomma en kritisk analys av pedagogiska karriärvägar vid svenska lärosäten. Undersökningen har i stället syftat till att ge en översiktlig beskrivning av dagsläget baserad på information från lärosätena. Trots en enkät med vissa brister, och en ansats med beskrivande inriktning, har inventeringen genererat många spännande svar. Förhoppningsvis kan detta underlag användas av Göteborgs universitet i anslutning till diskussioner inför lokala beslut, men också bidra till att kollegorna vid våra lärosäten runt om i landet får en bild av nuläget vad gäller pedagogiska karriärvägar för lärare i högre utbildning i Sverige.

Referenser

- Boyer, E. L. (1990). *Scholarship Reconsidered. Priorities of the Professoriate*. Princeton, NJ: The Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching.
- Göteborgs universitet (2012): Vision 2020. Hämtad 20130910.
http://www.gu.se/digitalAssets/1380/1380914_vision2020.pdf
- Kreber, C. (2002): Teaching excellence, teaching expertise, and the scholarship of teaching. *Innovative Higher Education*, 27(1), s 5–23.
- Ryegård, Å., Apelgren, K., & Olsson, T. red. (2010). *Att belägga, bedöma och belöna pedagogisk skicklighet*. Uppsala: Uppsala universitet.
- Ryegård, Å. (2008). En ny karriärväg för högskolans lärare. Slutrapport från projektet ”Pedagogisk karriärstege”. Västerås: Mälardalens högskola.
- SFS. (2013): Studentens lärande i centrum, Sveriges förenade studentkårer om pedagogik i högskolan, Dnr: PU1-1/ 1213.
- Trigwell, K. (2001). Judging university teaching. *The International Journal for Academic Development*, 6(1): 65-73

Bilagor

Länkar till lärosäten

Pedagogiska karriärvägar

Högskolan Dalarna

<http://www.du.se/Global/dokument/NGLC/Pedagogisk%20karri%C3%A4rsteg%20vid%20HDA.pdf>

Högskolan i Halmstad

<http://www.hh.se/download/18.9a21d67139311b15765074/1348055939866/Riktlinjer+för+antagning+av+meriterad+och+excellent+lärare+vid+Högskolan+i.pdf>

Högskolan i Skövde

<http://www.his.se/anstalld/pedagogisk-meritering>

Karolinska institutet

<http://ki.se/ki/jsp/polopoly.jsp?d=42457&l=sv>

Luleå tekniska universitet

http://www.ltu.se/cms_fs/1.5376!/file/Bilaga%2047-12%20Anst%C3%A4llningsordning%20121112.pdf

Lunds universitet

Lunds tekniska högskola

http://www.lth.se/genombrottet/lths_pedagogiska_akademi/

Medicinska fakulteten

http://www.med.lu.se/pedagogisk_akademi

Samhällsvetenskapliga fakulteten

<http://www.sam.lu.se/utbildning/pedagogisk-akademi>

Naturvetenskapliga fakulteten

http://www.naturvetenskap.lu.se/upload/LUPDF/natvet/Dokument/PM_Pedagogisk_Akademi_2007.pdf

Malmö högskola

http://www.mah.se/upload/Gemensamt%20verksamhetsst%C3%B6d/dokument_mah/Anst%C3%A4llningsordning%20Malm%C3%B6%20h%C3%B6gskola.pdf

Mälardalens högskola

<http://www.mdh.se/hogskolan/pil/2.656/ped-karriarvag/pedagogisk-kompetensstege-1.2365?l=sv> SE

Uppsala universitet

<http://regler.uu.se/Detaljsida/?contentId=161822&kategoriId=129>

http://regler.uu.se/digitalAssets/117/117695_riktlinjer-f-r-antagning-av-excellent-l-rare-fr-o-m-2012-07-01.pdf

Språkvetenskapliga fakulteten

http://www.sprakvet.uu.se/digitalAssets/148/148918_fnantexcelljuni2012.pdf

Teknisk-naturvetenskapliga vetenskapsområdet

http://www.teknat.uu.se/digitalAssets/154/154842_riktlinjer-f-r-anst-llning-och-befordran--teknat-2013-6--2013-04-02.pdf

Teologiska fakulteten

http://www.teol.uu.se/digitalAssets/137/137946_excellent_larare_121008.pdf

Fakulteten för utbildningsvetenskaper

http://www.utbildningsvetenskap.uu.se/digitalAssets/131/131706_excellentlar.pdf

Vetenskapsområdet för medicin och farmaci

http://www.medfarm.uu.se/download/dokument/Regler_och_riktlinjer/Rekrytering/Riktlinjer_for_antagning_av_excellent_larare.pdf

Örebro universitet

http://www.oru.se/Intern/Centrala_dokument/Styrdokument/Foreskrifter_riktlinjer/S%C3%A4rskilt%20meriterad%20%C3%A4rare,%20Riktlinjer.pdf

Pedagogiska portföljer

Chalmers tekniska högskola

<http://www.chalmers.se/sv/om-chalmers/verksamhetsdokument/Sidor/Pedagogisk-portf%C3%B6lj.aspx>

Högskolan Borås

<http://www.hb.se/Om-hogskolan/Jobba-hos-oss/Rekryteringsprocess-1/>

Högskolan Dalarna

<http://www.du.se/sv/Om-Hogskolan/Jobba-hos-oss/Pedagogiska-meriter/>

Högskolan i Gävle

<http://intranet.hig.se/Ext/Sv/Organisation/Utbildning--och-forskningkansli/Utbildning--och-forskningkansli/Pedagogiskt-utvecklingsarbete.html>

Högskolan Halmstad

<http://www.hh.se/omhogskolan/centrumforlarandeochutbildningclu/support/pedagogiskmeritering.7109.html>

Högskolan Kristianstad

<http://www.hkr.se/PageFiles/34653/Att%20utforma%20din%20pedagogiska%20meritportf%C3%B6lj5juni.pdf>

Högskolan i Skövde

<http://www.his.se/anstalld/hogskolepedagogiska-enheten/>

Högskolan Väst

<http://www.hv.se/Media/Get/11343/Riktlinjer20fc3b6r20anstc3a4llning20och20befordran20av20lc3a4rare20vid20Hc3b6gskolan20Vc3a4st>

Karolinska institutet

<http://ki.se/content/1/c6/13/41/30/Mall%20for%20pedagogisk%20portfolj.pdf>
<http://ki.se/ki/jsp/polopoly.jsp?d=15676&a=106830&l=sv>

Lunds universitet

http://www.lth.se/genombrottet/lths_pedagogiska_akademi/
<http://www.med.lu.se/lfn>

Malmö högskola

http://www.mah.se/upload/Gemensamt%20verksamhetsst%C3%B6d/dokument_mah/Meritportf%C3%B6lj%202005.pdf

Umeå universitet

<http://www.upc.umu.se/portfolj/>

Örebro universitet

http://www.oru.se/Intern/StodService/Personal/Dokument/ReachMee/Sakkunniga/Mall_pedagogisk%20meritportf%C3%B6lj.pdf

Pedagogiska priser

Chalmers

<http://www.chalmers.se/insidan/SV/utbildning-och-forskning/grundutbildning/pedagogik/pedagogiska-priset>

Högskolan Borås

<http://finn.hb.se/Document.aspx?diaryref=2&caseref=18002&docuref=106552>

Högskolan Halmstad

<http://www.hh.se/omhogskolan/ledning/styrelsernamnderochrad/utbildningsnamnden/nomineraenkandidattillpedagogiskapriset/pedagogiskapriset.6071.html>

Högskolan i Kristianstad

<http://www.hkr.se/sv/lrc/hogskolepedagogik/pedagogiskt-pris/>

Karolinska institutet

<http://ki.se/ki/jsp/polopoly.jsp?a=2357&d=1196&l=sv>

<http://ki.se/ki/jsp/polopoly.jsp?a=148228&d=2637&l=sv&newsdep=2637>

Kungliga tekniska högskolan

<http://www.kth.se/om/fame/2.614/kth-s-priser-och-utmarkelser-1.3975>

<http://www.kth.se/ece/nyheter/kth-s-pedagogiska-pris-till-larare-2011-1.200824>

Lunds universitet

<http://www.ced.lu.se/pedagogiska-priser.aspx>

Malmö högskola

<http://www.mah.se/Om-Malmo-hogskola/Kvalitetsarbete/Pedagogisk-utmarkelse1/>

Uppsala universitet

http://uadm.uu.se/pu/Pedagogiska_priset/

Stockholms universitet

<http://www.su.se/om-oss/priser-utmarkelser/pedagogiska-priset/vem-vill-du-se-som-arets-larare-1.107471>

Sveriges lantbruksuniversitet

<https://internt.slu.se/sv/utbildning-forskning-foma/utbildning-pa-grund-och-avancerad-niva/lararstod/grund-o-fortutbildning-for-larare/pedagogiska-priset-upc/>

Bedömningskriterier för pedagogisk skicklighet

Bedömningskriterierna är här sammanställda i tabellform, för att kunna läggas ut på ett bord så att man enklare kan göra en jämförelse mellan hur det ser ut på olika ställen.

Lunds universitet, Lunds tekniska högskola och Naturvetenskapliga fakulteten	Mälardalens högskola
<p>Excellent Teaching Practitionerer</p> <p><i>Fokus på studenternas lärande</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande utgår i sin pedagogiska verksamhet från ett lärandeperspektiv. • Den sökandes pedagogiska filosofi och pedagogiska verksamhet utgör en integrerad helhet. • Den sökande fungerar väl i sin pedagogiska praktik i relationen med studenterna. <p><i>En klar utveckling över tid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande strävar i sin pedagogiska verksamhet, medvetet och systematiskt, efter att utveckla studenternas lärande och deras förmåga att lära sig lära. • Den sökande har idéer och planer för fortsatt utvecklingsarbete. <p><i>Ett forskande förhållningssätt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande reflekterar kring sin egen pedagogiska verksamhet med hjälp av högskolepedagogisk teori och ämnesdidaktisk kunskap. • Den sökande undersöker och skapar kunskap kring studenternas lärande i den egna pedagogiska praktiken. • Den sökande samverkar med andra, tar del av andras erfarenheter och delar med sig av sina egna, t.ex. i diskussioner, vid konferenser och i publikationer. 	<p>En Behörig lärare</p> <ul style="list-style-type: none"> • har avlagt magisterexamen eller har motsvarande kompetens • har 10 veckors högskolepedagogisk utbildning • skapar goda förutsättningar för studentens läroutveckling genom att planera, genomföra, och utvärdera undervisning på högskolenivå <p>En Meriterad lärare</p> <ul style="list-style-type: none"> • är Behörig lärare • visar kunskaper om högskolepedagogik • har en bred och djup undervisningserfarenhet • arbetar kontinuerligt och aktivt med att utveckla sig själv och sin undervisning på ett medvetet och reflekterande sätt • samverkar om undervisningen med kollegor inom högskolan <p>En Excellent lärare</p> <ul style="list-style-type: none"> • uppfyller kriterierna för Meriterad lärare • visar fördjupade, dokumenterade och kommunicerade kunskaper inom det högskolepedagogiska området • undersöker och utvecklar systematiskt den egna pedagogiska praktiken, genom praktisk tillämpning och teoretisk reflektion <p>och/eller</p> <ul style="list-style-type: none"> • är drivande i projekt med högskolepedagogisk relevans • samverkar internt och externt

Uppsala universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten	Uppsala universitet, Utbildningsvetenskapliga fakulteten
<p>Excellent lärare</p> <p><i>Fokus på studenternas lärande</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökandes pedagogiska grundsyn och pedagogiska verksamhet utgör en integrerad helhet. • Den sökande fungerar väl i sin pedagogiska praktik i relation till studenterna. • Den sökande samverkar med andra med utbyte av erfarenheter om ämnesområdets didaktik dokumenterat som deltagande i kurser, seminarier, konferenser och publikationer. <p><i>Pedagogisk erfarenhet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande har en sådan omfattning i sin undervisningserfarenhet att vederbörande har undervisat och examinerat på flera nivåer, på olika kurser och i olika egenskaper. I denna del ska handledningserfarenhet också beaktas. • Den sökande har erfarenhet av undervisningsadministration, samarbeten över institutionsgränser eller genom deltagande i utbildningsdiskussioner på fakultets- eller universitetsövergripande nivå. <p><i>Fördjupning i det egna ämnesområdet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande har omfattande och fördjupade kunskaper om sitt ämnesområde, vilket exempelvis kan uppvisas genom vetenskaplig publicering, produktion av läromedel eller återkommande förnyelse av kurslitteratur. • Den sökande håller sig uppdaterad inom sitt ämnesområde genom att hålla sig à jour med den vetenskapliga diskussionen inom området, och genom deltagande i seminarier och konferenser. • Den sökande reflekterar över sitt ämnesområde, dess specifika innehåll och kunskapskrav samt hur detta ska påverka det pedagogiska arbetet och studenternas lärande. <p><i>Utveckling över tid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande strävar i sin pedagogiska verksamhet, medvetet och systematiskt, efter att utveckla studenternas lärande 	<p>Excellent lärare</p> <p><i>Undervisningsskicklighet och erfarenhet av undervisning</i></p> <p>Den sökande</p> <ul style="list-style-type: none"> • har i olika egenskaper undervisat, examinerat och handledt på flera nivåer och kurser. • uppvisar en pedagogisk grundsyn och pedagogisk verksamhet som utgör en integrerad helhet och är baserad på forskning och beprövad erfarenhet. • stödjer studenternas utveckling av förståelse, kritiska tänkande samt vetenskapliga och yrkesmässiga färdigheter och förhållningssätt. • tillvaratar studenternas olikheter, skiftande erfarenheter och behov. • kopplar undervisningen till studenternas framtida arbetsliv. <p><i>Planering, initiering, ledning och utveckling av utbildning och undervisning</i></p> <p>Den sökande</p> <ul style="list-style-type: none"> • motiverar sina pedagogiska val utifrån högskolepedagogisk forskning samt följer den högskolepedagogiska utvecklingen. • undersöker, utvärderar och utvecklar systematiskt den egna undervisningen och dess effekter, reflekterar kring detta och använder resultaten i praktisk tillämpning i det egna arbetet som lärare. Det sker bl.a. genom att resultaten från kursvärderingar och kursrapporter beaktas och utnyttjas för att utveckla såväl den egna undervisningen som kurser och utbildningar. • tar initiativ till utveckling av alternativa undervisnings- och examinationsformer, seminarieverksamhet och olika utvecklingsprojekt. • reflekterar över vad som gynnar studenternas lärande och diskuterar idéer och planer om pedagogisk utveckling med kolleger utifrån relevant ämnesdidaktisk och högskolepedago-

<p>och deras förmåga att lära.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande ska reflektera över sin hit-tillsvarande undervisande verksamhet, och vilka lärdomar som den har genererat för det fortsatta arbetet som lärare. • Den sökande har idéer och planer för fortsatt ämnesdidaktiskt utvecklingsarbete. 	<p>gisk forskning samt beprövad erfarenhet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • uppvisar förmåga att skapa en röd tråd i utbildningen genom att koppla undervisningen till studenternas utbildning i stort och till tidigare och senare kurser. • är drivande i den högskolepedagogiska utvecklingen ur ett lednings- och organisationsperspektiv. • har erfarenhet av undervisningsadministration, samarbete över institutionsgränser och genom aktivt deltagande i diskussioner inom och utanför det egna universitetet om utveckling av utbildning och undervisning. • integrerar en mångfald av perspektiv i undervisningen, däribland kritiskt förhållningssätt, hållbar utveckling, kulturell/etnisk mångfald och genus. <p><i>Ämnesdjup och forskningsanknytning i undervisning</i></p> <p>Den sökande</p> <ul style="list-style-type: none"> • har omfattande och fördjupade kunskaper inom sitt ämnesområde och håller sig uppdaterad om den vetenskapliga diskussionen inom området. Det sker exempelvis genom vetenskaplig publicering och produktion av läromedel samt genom aktivt deltagande i seminarier och konferenser. • förnyar eller framställer undervisningsmaterial och omprövar val av kurslitteratur med hänsyn till utvecklingen av utbildningen och nya forskningsrön <p><i>Samverkan och interaktion med det omgivande samhället</i></p> <p>Den sökande</p> <ul style="list-style-type: none"> • samverkar med samhället inom det egna ämnesområdet • samverkar med samhället, kolleger och studenter om högskolepedagogiska frågor • är aktiv i internationellt samarbete inom det egna ämnesområdet och kring högskolepedagogiska frågor
---	--

Lunds universitet, Medicinska fakulteten	Karolinska institutet
<p>Benämning/titel saknas (uppfattas motsvara Excellent lärare)</p> <p><i>Formell högskolepedagogisk utbildning</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Den sökande skall ha genomgått högskolepedagogisk utbildning i den omfattning som krävs för erhållande av universitetslektorat (minst 5 veckor). <p><i>Studenternas lärande i centrum</i></p> <p>Den sökande ska visa förmåga att</p> <ul style="list-style-type: none"> fungera väl i sin pedagogiska praktik och i relation till sina studenter vid planering, genomförande och utvärdering av undervisning fokusera på studenternas lärande genom att skapa möjligheter för och att stimulera studenterna till att arbeta med kunskapsmålen. engagera sig i pedagogisk utveckling se undervisningens innehåll i ett vidare perspektiv och stimulera träning av akademiska/vetenskapliga och praktiska kompetenser. <p><i>Utveckling av den pedagogiska skickligheten</i></p> <p>Den sökande ska visa</p> <ul style="list-style-type: none"> att hon/han medvetet och systematiskt strävar efter att utveckla sin pedagogiska kompetens med inriktning mot att förbättra studenternas lärande. förmåga att på ett tydligt sätt kunna reflektera kring utvecklingen såväl för den egna verksamheten som för utbildning i ett vidare perspektiv och att omsätta tankarna i praktisk handling <p><i>Ett vetenskapligt förhållningsätt till lärande, undervisning och utbildning.</i></p> <p>Den sökande ska visa att</p> <ul style="list-style-type: none"> hon/han strävar efter att utgå från pedagogisk teori och litteratur och aktuell kunskap om lärande i sin undervisning, i utveckling av denna samt i diskussioner med kolleger. hon/han strävar efter att dela sin erfarenhet med andra i syfte att förbättra 	<p>Excellent lärare</p> <p><i>Kunskaper inom pedagogik (VAD)</i></p> <p>Har högskolepedagogisk utbildning omfattande mer än 10 veckor. Har teoretiska kunskaper och använder pedagogiska begrepp, principer och teorier i sin portfölj på ett adekvat sätt. Visar också hur han/hon kontinuerligt utvecklat sina pedagogiska kunskaper och använder dessa för att utforska sin undervisning/utbildning.</p> <p><i>Undervisning/ pedagogiskt arbete/ pedagogiska uppdrag (HUR)</i></p> <p>Har lång erfarenhet av undervisning varav flera år på KI. Har undervisat i flera olika sammanhang, varav delar inom grundutbildning. Har erfarenhet av olika typer av pedagogiska uppdrag. Det framgår hur kunskaper om undervisning och lärande används för att främja studenters lärande av ämnet vid: planering, genomförande, bedömning, utvärdering av utbildn./undervisning. Har utvecklat sin undervisning, prövat olika metoder och visar exempel på kreativitet i sitt pedagogiska arbete. Det framgår av portföljen hur de teoretiska kunskaperna används i ett större sammanhang än i den egna undervisningen. Dvs. hur han/hon har arbetat med pedagogisk utveckling på t.ex. kurs- eller programnivå, för ett utbildningscentra eller forum/kommittéer etc.</p> <p><i>Reflektion och pedagogisk medvetenhet (VARFÖR)</i></p> <p>Reflekterar både över vad som var bra/mindre bra i pedagogiskt sammanhang (utbildning/undervisning) och varför men också över <i>egna ställningstaganden och val</i>. Reflektionen utgår från konkreta situationer där studenternas lärande av ämnet/innehållet och undervisningens villkor utifrån olika givna sammanhang sätts i relation till forskning och beprövad erfarenhet inom lärande och undervisning på högskolenivå.</p> <p><i>Samverkan och kommunikation med studenter i pedagogiska/utbildningsfrågor</i></p> <p>Söker aktivt studenters synpunkter om undervisning och deras lärande. Reflekterar över och beaktar studenternas synpunkter vid utveckling</p>

<p>den egna undervisningen och vitalisera den pedagogiska diskussionen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • hon/han kontinuerligt gör sina erfarenheter/resultat tillgängliga för kollegor, lokalt och nationellt men gärna också internationellt, att granska och att bygga vidare på. • hon/han strävar efter att stärka och utveckla forskningsanknytningen inom utbildningen 	<p>ing av undervisning. Arbetar för att tydliggöra syfte, mål och bedömningsgrunder för studenter. Visar hur studenter involverats i utvärderings- och utvecklingsarbete.</p> <p><i>Kommunikation med kollegor och det omgivande samhället</i></p> <p>Diskuterar och/eller samarbetar regelbundet med kollegor i pedagogiska frågor. Driver och initierar pedagogiska diskussioner eller pedagogiska projekt. Engagerar sig i pedagogisk utveckling på programnivå eller över programgränser. Presenterar egen pedagogisk utveckling eller forskning på konferenser och liknande. Meriterande är publikationer i högskole-/medicinpedagogisk litteratur och presentationer på pedagogiska konferenser.</p>
---	--

Högskolan Halmstad	Lunds universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten
<p>Meriterad lärare Den pedagogiska skickligheten skall för en Meriterad lärare påvisas genom fokus på studenternas lärande, en klar utveckling över tid samt ett forskande förhållningssätt. För att uppnå titeln som meriterad lärare skall den sökande, förutom det som krävs av en behörig lärare,</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. arbeta aktivt med att utveckla sin egen undervisning på ett medvetet och reflekterande sätt med utgångspunkt i det egna ämnets didaktik och/eller det vetenskapliga fältet om lärande och undervisning i högskolemiljö. 2. ha påbörjat en dokumenterad och reflekterad utveckling mot ämnesdidaktisk fördjupning, 3. visa på en bred undervisningserfarenhet, 4. visa ett tydligt kollegialt arbete med pedagogisk utveckling och förnyelse <p>Excellent lärare Den pedagogiska skickligheten skall påvisas genom fokus på studenternas lärande, en klar utveckling över tid samt ett forskande förhållningssätt. För att uppnå titeln som excellent lärare skall den sökande, förutom det som krävs av en meriterad lärare,</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. verka för att göra de egna erfarenheterna av det pedagogiska och/eller didaktiska arbetet tillgängliga för andra, till exempel genom pedagogisk fortbildning, aktivt deltagande i konferenser, produktion av undervisningsmaterial och artiklar, 6. med gott resultat genomföra pedagogiska utvecklings- och ledningsuppgifter av strategisk karaktär, 7. hjälpa andra lärare att utvecklas, 8. samverka även externt med pedagogisk och/eller didaktisk utveckling och förnyelse. 	<p>Meriterad lärare Den meriterade läraren ska i sin pedagogiska portfölj visa 1-5:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ett förhållningssätt som främjar studenternas lärande 2. Vetenskaplig förankring och vetenskapligt förhållningssätt som speglar bredd och djup i ämnet 3. Undervisningsskicklighet och engagemang 4. Helhetssyn och samverkan 5. Kontinuerlig reflektion och utveckling utifrån kunskap om undervisning och lärande <p>Excellent lärare Den excellenta läraren ska i sin pedagogiska portfölj visa progression inom 1-5 ovan samt 6-7:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Skicklighet i att leda, organisera och reflektera över pedagogisk utveckling 7. Förmåga att skapa kreativa dialoger inom och mellan olika ämnen och med det omgivande samhället

Högskolan i Skövde	Högskolan Kristianstad
<p>Basnivå</p> <ul style="list-style-type: none"> • Högskolepedagogisk utbildning omfattande minst 15 hp eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper. • Erfarenhet av att undervisa inom högre utbildning. <p>Meriterad Lärare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den meriterade läraren har bred undervisningserfarenhet som präglas av högskolepedagogisk medvetenhet och omfattar undervisning på flera nivåer inom de former inom vilka högskolan bedriver utbildning. Den meriterade läraren har varit kursansvarig och samverkar med kollegor. <p>Excellent lärare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den excellente läraren visar fördjupade kunskaper inom det högskolepedagogiska området och reflekterar över sin pedagogiska verksamhet med hjälp av högskolepedagogisk teori och ämnesdidaktisk kunskap. • Läraren undersöker och skapar kunskaper kring studenternas lärande i den pedagogiska praktiken. • Den sökande samverkar med kollegor, tar del av kollegors erfarenheter och delar med sig av sina egna i diskussioner vid konferenser och i publikationer och kan visa på utveckling av den egna kompetensen över tid. • Den excellenta läraren påvisar även ledning av pedagogiskt arbete, till exempel projekt, utvecklingsarbete, program- och kursansvar. 	<p>Meriterad Lärare</p> <p><i>Fokus på studenternas lärande</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande utgår i sin pedagogiska verksamhet från ett lärandeperspektiv • Den sökandes pedagogiska filosofi och pedagogiska verksamhet utgör en integrerad helhet • Den sökande fungerar väl i sin pedagogiska praktik i relation till studenterna <p><i>En tydlig utveckling över tid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande har en väl utvecklad förmåga att stödja studenternas lärande på ett medvetet och systematiskt sätt <p><i>Ett vetenskapligt förhållningssätt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande reflekterar kring sin egen pedagogiska verksamhet med hjälp av högskolepedagogisk teori och ämnesdidaktisk kunskap. <p>Excellent lärare</p> <p><i>En klar utveckling över tid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande kan uppvisa ett dokumenterat löpande utvecklingsarbete <p><i>Ett vetenskapligt förhållningssätt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande utvecklar en ny kunskap kring studenternas lärande i den egna pedagogiska praktiken. • Den sökande samverkar med andra, tar del av andras erfarenheter och delar med sig av sina egna, t.ex. i diskussioner, vid konferenser, i publikationer och digitala lärresurser.

Örebro universitet	Umeå universitet
<p>Särskilt meriterad lärare</p> <p><i>Fokus på studenternas lärande</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den särskilt meriterade läraren reflekterar kring studenternas lärande utifrån högskolepedagogisk teori och ämnesdidaktisk kunskap. • Den särskilt meriterade lärarens pedagogiska grundsyn och pedagogiska verksamhet utgör en integrerad helhet, vilket innebär att lärarens teoretiska förståelse avspeglas i de metoder och angreppssätt som läraren använder sig av i sin lärargärning. • Den särskilt meriterade läraren fungerar väl i relationen med studenterna i sin pedagogiska praktik. <p><i>En tydlig utveckling över tid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den särskilt meriterade läraren arbetar medvetet och systematiskt med att utveckla studenternas lärande och deras förmåga att lära sig lära. • Den särskilt meriterade läraren har, utifrån erfarenheter från den egna lärargärningen, idéer och planer för fortsatt pedagogiskt utvecklingsarbete. <p><i>Ett forskande förhållningssätt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den särskilt meriterade läraren reflekterar kring sin egen pedagogiska verksamhet med hjälp av högskolepedagogisk teori och ämnesdidaktisk kunskap. • Den särskilt meriterade läraren undersöker och skapar kunskaper om studenternas lärande i sin pedagogiska praktik. • Den särskilt meriterade läraren samverkar med andra, tar del av andras erfarenheter och delar med sig av sina egna i till exempel pedagogiskt utvecklingsarbete, vid konferenser och i publikationer. • Den särskilt meriterade läraren visar ett kritiskt förhållningssätt genom att diskutera utmaningar och problem i den pedagogiska grundsynen och i den pedagogiska praktiken. 	<p>Meriterad lärare</p> <p>En Meriterad lärare har:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. omfattande undervisningserfarenhet på högskolenivå 2. undervisningsskicklighet och engagemang för undervisningsuppdraget 3. omsatt sitt ämne i en didaktisk praktik 4. ett reflekterande förhållningssätt gentemot den egna högskolepedagogiska verksamheten <p>Excellent lärare</p> <p>En Excellent lärare uppfyller alla kriterier för meriterad lärare samt har:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. utvecklat sin högskolepedagogiska verksamhet kvalitativt över tid 6. ett vetenskapligt förhållningssätt till undervisningsuppdraget samt kompetens inom det högskolepedagogiska området 7. engagemang och skicklighet som pedagogisk ledare

<p><i>Förståelse för uppdraget som lärare i högskolan</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Den särskilt meriterade läraren kan redovisa sitt förhållningssätt till övergripande och lokala mål samt ramar för utbildningen och utformar den pedagogiska verksamheten utifrån detta förhållningssätt.	
---	--

Uppsala universitet, Vetenskapsområdet för medicin och farmaci	Högskolan Dalarna
<p>Excellent lärare</p> <p><i>Undervisningsskicklighet</i></p> <p>Följande aspekter ska vara uppfyllda för att uppnå högre nivå av pedagogisk skicklighet med avseende på undervisningsskicklighet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ska ge engagerande och uppskattad undervisning av hög kvalitet på olika nivåer i undervisningssystemet och inom ett brett kunskapsfält • ska stödja studenternas utveckling av förståelse, kritiskt tänkande, vetenskapliga och yrkesmässiga färdigheter samt förhållningssätt • ska stödja studenterna i sökandet av information genom visad och förmedlad informationskompetens • ska arbeta med konstruktiv länkning mellan mål, undervisning och examination, där undervisningen anpassas för att på bästa sätt möjliggöra för studenterna att uppnå målen och examinationen utformas för att möjliggöra för studenterna att visa att målen är uppnådda • ska ta hänsyn till och tillvarata studenters olikheter och skiftande erfarenheter samt beakta genus- och mångfaldsperspektiv <p>Följande aspekter tillmäts betydelse vid bedömning av undervisningsskicklighet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • att ha en bred repertoar av studentaktiverande undervisnings- och examinationsformer som används på ett relevant sätt • att utveckla studenternas kunnskap och kompetens genom konstruktiv återkoppling • att kunna undervisa med god kvalitet på såväl svenska som engelska • att kontinuerligt utveckla undervisning och examination samt den egna lärarrollen <p><i>Helhetsperspektiv</i></p> <p>Följande aspekter ska vara uppfyllda för att uppnå högre nivå av pedagogisk skicklighet med avseende på helhetsperspektiv i undervisningen:</p>	<p>Den Meriterade läraren</p> <ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför undervisning på ett sätt som gör det möjligt för studenterna att uppnå målen • arbetar forskningsförankrat och förhåller sig till forskning från <ul style="list-style-type: none"> ○ ämnet ○ ämnesdidaktik ○ högskolepedagogik • arbetar i enlighet med högskolans uppdrag, enligt nationella och lokala föreskrifter <ul style="list-style-type: none"> ○ kritisk granskning ○ informationskompetens ○ jämställdhet ○ mångfald • tillämpar ett vetenskapligt förhållningssätt gentemot undervisningen, d.v.s. använder relevant forskning och erfarenheter (egna och andras) i en systematisk reflektion kring undervisning (egen, ämnets, akademins) samt vid planering och genomförande • deltar aktivt i interna diskussioner och lärarmöten och bidrar därmed till miljön <p>Den Excellente läraren</p> <p>uppvisar dessutom sitt bidrag till det nationella eller internationella högskolepedagogiska samtalet genom medverkan i seminarier, publicering och konferensdeltagande.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • ska koppla undervisningen till studenternas utbildning i stort, till tidigare och senare moment i utbildningen, och därmed medverka till att en röd tråd och progression skapas i utbildningen • ska koppla undervisningen till aktuell forskning, aktuella samhällsfrågor och studenternas framtida yrkesroll • ska utveckla och kontinuerligt ompröva kurs- och utbildningsmål i relation till förändringar i samhälle och arbetsmarknad <p><i>Vetenskapligt och prövande förhållningssätt</i></p> <p>Följande aspekter ska vara uppfyllda för att uppnå högre nivå av pedagogisk skicklighet med avseende på vetenskapligt och prövande förhållningssätt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ska ha omfattande ämneskunskaper och reflektera utifrån dem om vad och hur studenterna ska lära och varför • ska förnya eller framställa undervisningsmaterial och ompröva val av kurslitteratur med hänsyn till utvecklingen av utbildningen och nya forskningsrön • ska undersöka och utvärdera den egna undervisningen och dess effekter, samt att reflektera kring detta och använda sig av resultaten i den egna praktiken <p><i>Samverkan med studenter och kollegor</i></p> <p>Följande aspekter ska vara uppfyllda för att uppnå högre nivå av pedagogisk skicklighet med avseende på samverkan med studenter och kollegor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ska klargöra kursmål och bedömningsgrunder och motivera val av undervisnings- och examinationsformer • ska kartlägga förståelse och förväntningar för att utforma undervisningen efter den aktuella studentgruppen • ska använda kursvärderingar och motsvarande för att utveckla såväl den egna undervisningen som kurser och utbildningar, samt sig själv som lärare • ska aktivt delta för pedagogisk utveckling i kollegiala diskussioner och lärardagar • ska i dialog med studenter och kolleger arbeta med kursutveckling 	
---	--

<p><i>Spridning av goda modeller och resultat från utveckling av undervisning</i></p> <p>Följande aspekter ska vara uppfyllda för att uppnå högre nivå av pedagogisk skicklighet med avseende på spridning av goda modeller och resultat från utveckling av undervisningsmoment:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ska reflektera över vad som gynnar studenters lärande och diskutera pedagogisk utveckling med kollegor utifrån relevant ämnesdidaktisk och högskolepedagogisk forskning och beprövad erfarenhet • ska sprida goda modeller och resultat från utveckling av undervisning och examination genom bidrag i pedagogiska konferenser och seminarier eller publicering av pedagogisk eller didaktisk litteratur och därigenom bepröva egna erfarenheter genom kollegial granskning <p><i>Pedagogiskt ledarskap</i></p> <p>Följande aspekter ska vara uppfyllda för att uppnå högre nivå av pedagogisk skicklighet med avseende på pedagogiskt ledarskap:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ska utöva pedagogiskt ledarskap i roller som exempelvis kursansvarig, programansvarig eller studierektor och därmed påverka kurser och utbildningar utöver den egna undervisningen <p>Följande aspekter tillmäts betydelse vid bedömning av pedagogiskt ledarskap:</p> <ul style="list-style-type: none"> • att bidra till kollegors utveckling genom pedagogiskt ledarskap 	
--	--

<p>Uppsala universitet, Teologiska fakulteten & Teknisk-naturvetenskapliga vetenskapsområdet</p>	<p>Uppsala universitet, Språkvetenskapliga fakulteten</p>
<p>Excellent lärare</p> <p><i>Undervisningsskicklighet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ger engagerande och uppskattad undervisning av hög kvalitet på olika nivåer i undervisningssystemet och inom ett brett kunskapsfält. • Stödjer studenternas utveckling av förståelse, kritiskt tänkande och vetenskapliga och yrkesmässiga färdigheter och förhållningssätt. • Arbetar med konstruktiv länkning mellan mål, undervisning och examination, där undervisningen anpassas för att på bästa sätt möjliggöra för de aktuella studenterna att uppnå målen och examinationen utformas för att möjliggöra för studenterna att målen är uppnådda. • Beaktar genus- och mångfaldsperspektiven samt tar hänsyn till och tillvaratar studenters olikheter och skiftande erfarenheter. • Utvecklar studenternas kunnande och kompetens genom konstruktiv återkoppling. • Utvecklar kontinuerligt undervisning och examination samt egna lärarrollen. <p><i>Helhetsperspektiv</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kopplar undervisningen till studenternas utbildning i stort och till tidigare och senare kurser och skapar därmed en röd tråd i utbildningsprogrammen. • Kopplar undervisningen till internationell forskning, aktuella samhällsfrågor och framtida arbetsliv. • Utvecklar och omprövar kontinuerligt kurs- och utbildningsmål, i relation till förändringar i forskning, samhälle, miljö och arbetsliv. <p><i>Forskningsanknuten undervisning och vetenskapligt förhållningssätt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Läger betydande vikt vid aktuell forskning inom ämnet eller området, och reflekterar utifrån denna om vad och hur studenterna ska läsa och varför. • Visar förtrogenhet med högskolepeda- 	<p>Excellent lärare</p> <p><i>Fokus på studenternas lärande</i></p> <p>I planering, genomförande och utvärdering av undervisning fokuseras studenternas möte med det som ska läras. Det ska finnas ett samspel mellan lärare och student med utgångspunkt i studenternas erfarenhet och lärarens ämneskunskap. Studenten ses som aktiv i och medansvarig för lärandeprocessen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökandes pedagogiska grundsyn och pedagogiska verksamhet utgör en integrerad helhet. • Den sökande fungerar väl i sin pedagogiska praktik i relation till studenterna. • Den sökande samverkar med andra med utbyte av erfarenheter om ämnesområdets didaktik. • Den sökande har dokumenterat aktivt deltagande i kurser, seminarier och konferenser. <p><i>Pedagogisk erfarenhet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande har en sådan omfattning i sin undervisningserfarenhet att vederbörande har undervisat och examinerat på flera nivåer, på olika kurser och i olika egenskaper. I denna del ska handledningserfarenhet också beaktas. • Den sökande har erfarenhet av undervisningsadministration, samarbeten över institutionsgränser eller genom deltagande i utbildningsdiskussioner på fakultets- eller universitetsövergripande nivå. <p><i>Fördjupning i det egna ämnesområdet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande har omfattande och fördjupade kunskaper om sitt ämnesområde, vilket exempelvis kan uppvisas genom vetenskaplig publicering, produktion av läromedel eller återkommande förnyelse av kurslitteratur. • Den sökande håller sig uppdaterad inom sitt ämnesområde genom att

<p>gogisk och didaktisk forskning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förnyar och framställer undervisningsmaterial och omprövar val av kurslitteratur med hänsyn till utvecklingen av utbildningen och nya forskningsrön. • Reflekterar över vad som gynnar studenternas lärande och diskuterar pedagogisk utveckling med kollegor utifrån relevant ämnesdidaktisk och högskolepedagogisk forskning och beprövad erfarenhet • Undersöker och utvärderar den egna undervisningen och dess effekter, reflekterar kring detta och använder sig av resultaten i den egna praktiken <p><i>Samverkan med kollegor och studenter</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Klargör kursmål och bedömningsgrunder, samt motiverar val av undervisnings- och examinationsformer, i dialog med studenterna. • Tar reda på studenternas förförståelse och förväntningar för att utforma undervisningen efter den aktuella studentgruppen. • Samverkar med studenter för pedagogisk utveckling. • Använder kursvärderingar och kursrapporter för att utveckla såväl den egna undervisningen som kurser och utbildningar samt sig själv som lärare. • Uppvisar en utvecklingsbenägenhet i mötet med kritik och sämre utvärderingar. • Deltar aktivt i kollegiala diskussioner och pedagogiska dagar. <p><i>Pedagogiskt utvecklingsarbete och pedagogiskt ledarskap</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kursvärderingar har en betydelsefull roll i lärarens arbete med kursutveckling • Har aktivt deltagit i arbete med större förändringar inom grund- eller forskarutbildningen • Arbetar aktivt med utveckling av nya kurser • Utvecklar utbildning och kollegor genom pedagogiskt ledarskap • Utövar pedagogiskt ledarskap i roller som exempelvis kursansvarig, programansvarig eller studierektor och påverkar därmed kurser och utbildningar utöver den egna undervisningen. 	<p>hålla sig à jour med den vetenskapliga diskussionen inom området, och genom deltagande i seminarier och konferenser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande reflekterar över sitt ämnesområde, dess specifika innehåll och kunskapskrav samt hur detta ska påverka det pedagogiska arbetet och studenternas lärande. <p><i>Utveckling över tid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Den sökande strävar i sin pedagogiska verksamhet, medvetet och systematiskt, efter att utveckla studenternas lärande och deras förmåga att lära. • Den sökande ska reflektera över sin hittillsvarande undervisande verksamhet, och vilka lärdomar som den har genererat för det fortsatta arbetet som lärare. • Den sökande har idéer och planer för fortsatt ämnesdidaktiskt utvecklingsarbete.
---	--

Malmö högskola	Luleå tekniska universitet
<p>Senior universitetsadjunkt</p> <p>Behörig att prövas för befordran till senior universitetsadjunkt är den som:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har examen på avancerad nivå • Visat omfattande pedagogisk skicklighet genom att ha genomfört pedagogiskt utvecklingsarbete på hög nivå • Genomgått högskolepedagogisk utbildning om minst 30 högskolepoäng alternativt licentiatexamen samt högskolepedagogisk utbildning om minst 15 högskolepoäng med fokus på högskolans organisation och fördjupning i pedagogiskt ledarskap • Visat särskilt god förmåga att utveckla, genomföra och leda utbildning • Visat särskilt god förmåga att samverka med det omgivande samhället och att informera om verksamheten inom ansvarsområdet • Uppfyller de särskilda behörighetskrav som anges från fakulteten 	<p>Biträdande professor – särskild pedagogisk skicklighet</p> <p>Den som prövas för högre behörighet som biträdande professor med tyngdpunkt på särskild pedagogisk skicklighet ska ha avlagt doktorsexamen och under minst fem år ha varit tillsvidareanställd som universitetslektor eller haft motsvarande befattning inom ämnet och i huvudsak undervisat i sitt ämne. Den sökande ska ha synnerligen god och mycket väl dokumenterad pedagogisk skicklighet som väsentligt överstiger den nivå som krävs för en universitetslektor. Den sökande ska ha genomgått högskolepedagogisk utbildning motsvarande 15 hp.</p> <p>Den sökande ska även ha publicerat pedagogiska arbeten externt, och aktivt deltagit i pedagogiskt utvecklingsarbete som uppmärksammas inom universitetet, exempelvis nya undervisningsmetoder och undervisningsmaterial, läromedel, nya examinationsmetoder, programutveckling, kursutveckling mm, samt aktivt deltagit i forskningsprojekt efter disputationen</p>

Chalmers tekniska högskola	Chalmers tekniska högskola
<p>Biträdande professor - med tyngdpunkt på pedagogisk meritering</p> <p>Universitetslektor eller docent som uppfyller följande krav kan befordras till bitr. professor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den pedagogiska skickligheten, inom grund- och/eller forskarutbildningen, ska vara synnerligen god och mycket väl dokumenterad. Den ska bedömas av externt sakkunniga • Ha genomgått utbildning i högskolepedagogik (15 högskolepoäng) eller annan motsvarande utbildning, eller på annat sätt kunnat visa att motsvarande kompetens finns. • Ha publicerat pedagogiska arbeten externt. • Ha ett dokumenterat pedagogiskt nätverk. • Ha visat mycket god förmåga att informera om högskolans verksamhet inom utbildning och forskning. • Ha deltagit aktivt i utvecklingen av grundutbildningen, t.ex. genom kursutveckling, programutveckling, utveckling av undervisnings- och examinationsformer. Utvecklingsarbetet ska åtminstone till delar ha bedrivits i samverkan med pedagogisk expertis. Normalt även ha deltagit i utvecklingen av forskarutbildningen. • Ha aktuell ämneskunskap och forskningskompetens inom den biträdande professurens ämnesområde. • Ha deltagit i forskningsprojekt. • Ha visat god förmåga att samverka med omvärlden. • Ha visat god förmåga att handleda forskarstuderande. • Ha genomgått forskarhandledarutbildning eller annan motsvarande utbildning. 	<p>Universitetslektor – med tyngdpunkt på särskild meritering</p> <p>Universitetsadjunkt respektive tekniklektor vid Chalmers kan befordras till universitetslektor utan att ha avlagt doktorsexamen eller motsvarande examen. För detta krävs att universitetsadjunkten/tekniklektorn visat</p> <ul style="list-style-type: none"> • särskild pedagogisk skicklighet eller • särskild skicklighet att utveckla och leda verksamhet och personal vid högskolan eller • särskild förmåga att samverka med det omgivande samhället <p>Befordran på dessa grunder sker endast undantagsvis och mycket höga krav ställs på den särskilda skickligheten och/eller förmågan. Denna ska vara väl dokumenterad.</p> <p>Den som föreslås befordras på pedagogisk grund ska ha genomgått utbildning i högskolepedagogik (minst 15 högskolepoäng) eller ha annan motsvarande utbildning.</p>